

**RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE**

**Brussel, 19 juni 2009
(OR. en)**

11225/09

CONCL 2

BEGELEIDENDE NOTA

van: het voorzitterschap

aan: de delegaties

Betreft: **EUROPESE RAAD VAN BRUSSEL
18/19 JUNI 2009**

CONCLUSIES VAN HET VOORZITTERSCHAP

Hierbij gaan voor de delegaties de conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad van Brussel (18/19 juni 2009).

Midden in de diepste wereldwijde recessie sedert de Tweede Wereldoorlog heeft de Europese Raad eens te meer aangetoond, door een aantal besluiten te nemen waarmee snel en doeltreffend een uitgebreide reeks uitdagingen moet worden aangegaan, dat de Unie vastbesloten is de huidige moeilijkheden te boven te komen en naar de toekomst te kijken.

De staatshoofden en regeringsleiders, die ervan overtuigd zijn dat het Verdrag van Lissabon op veel gebieden een beter kader zal vormen voor het optreden van de Unie, hebben overeenstemming bereikt over juridische garanties die de bezwaren van het Ierse volk moeten wegnemen, zodat het opnieuw kan worden geraadpleegd over dat Verdrag. De staatshoofden en regeringsleiders hebben ook de eerste stappen gezet in de procedure die moet leiden tot het aanwijzen van de voorzitter van de volgende Commissie.

De economische crisis blijft voor de burgers van het hoogste belang. De significante maatregelen die tot nog toe zijn genomen om de bankensector en de reële economie in ruimere zin te ondersteunen, hebben met succes een financiële ineenstorting voorkomen en een eerste aanzet gegeven tot herstel van de vooruitzichten op reële groei. De Europese Raad heeft een aantal besluiten genomen die moeten leiden tot de opbouw van een nieuwe financiële toezichtarchitectuur, met als doel het Europese financiële stelsel te beschermen tegen toekomstige risico's en ervoor te zorgen dat de fouten uit het verleden nooit meer kunnen worden gemaakt.

De hoogste prioriteit moet worden verleend aan het bestrijden van de gevolgen van de crisis op werkgelegenheidsgebied, door de mensen te helpen hun baan te behouden of er een nieuwe te vinden.

Ook het succesvol bestrijden van de klimaatverandering zal bijdragen tot de omschakeling naar een duurzame economie en het creëren van nieuwe banen. De Europese Raad heeft voortgewerkt aan het bepalen van het standpunt van de EU voor de Conferentie van Kopenhagen over de klimaatverandering, die eind dit jaar zal plaatsvinden. De Europese Raad heeft een sterk signaal gegeven dat hij voornemens is een leidende rol te spelen in dit proces en heeft de rest van de internationale gemeenschap opgeroepen haar rol ten volle te spelen, teneinde in Kopenhagen een succesvol en ambitieus resultaat te bereiken.

De Europese leiders hebben zich zeer bezorgd getoond over de dramatische situatie in het Middellandse Zeegebied en hebben overeenstemming bereikt over een aantal maatregelen om de meest betrokken lidstaten te helpen de instroom van illegale immigranten te beheersen en nieuwe menselijke tragedies te voorkomen.

De rol van de EU in de wereld blijft van bijzonder belang voor de Europese leiders. Zij hebben het strategische belang van trans-Atlantische betrekkingen benadrukt en hebben de start van het Oostelijk partnerschap verwelkomd. Zij hebben ook beklemtoond dat het vredesproces in het Midden-Oosten in 2009 voor de EU een topprioriteit blijft. De Europese Raad heeft eens te meer het grote belang van stabiliteit en veiligheid in Afghanistan, Pakistan en in de ruimere regio bevestigd. De Europese Raad heeft een verklaring over Iran en een verklaring over de Volksrepubliek Korea aangenomen. In hun verklaring over Birma/Myanmar hebben de Europese leiders om de onmiddellijke en onvoorwaardelijke vrijlating van Aung San Suu Kyi gevraagd.

o

o o

De bijeenkomst van de Europese Raad werd voorafgegaan door een uiteenzetting van de heer Hans-Gert Pöttering, voorzitter van het Europees Parlement, na afloop waarvan een gedachte-wisseling plaatsvond. De Europese Raad dankte de heer Pöttering hartelijk voor het werk dat hij tijdens zijn ambtstermijn als voorzitter van het Europees Parlement heeft verricht.

o
o o

I. Institutionele aangelegenheden

Ierland en het Verdrag van Lissabon

1. De Europese Raad memoreert dat het Verdrag van Lissabon pas in werking kan treden als alle 27 lidstaten dat verdrag volgens hun respectieve constitutionele voorschriften bekrachtigen. De Europese Raad herhaalt zijn wens dat het Verdrag uiterlijk eind 2009 in werking treedt.
2. Na zorgvuldig nota te hebben genomen van de bezwaren van het Ierse volk zoals deze door de Taoiseach zijn verwoord, heeft de Europese Raad op 11 en 12 december 2008 besloten dat, op voorwaarde dat het Verdrag van Lissabon in werking treedt, overeenkomstig de vereiste wetgevingsprocedures een besluit zal worden genomen volgens welk in de Commissie één onderdaan van elke lidstaat zal blijven zetelen.
3. De Europese Raad is ook overeengekomen dat aan de andere bezwaren van het Ierse volk, zoals deze door de Taoiseach zijn verwoord, en die betrekking hebben op het fiscaal beleid, het recht op leven, onderwijs en het gezin, alsook de militaire neutraliteit die Ierland van oudsher als beleid hanteert, tot wederzijdse voldoening van Ierland en de andere lidstaten door middel van de nodige juridische waarborgen zal worden tegemoetgekomen. Tevens is besloten dat het grote belang dat aan een aantal sociale kwesties wordt gehecht, waaronder de rechten van de werknemers, zal worden bevestigd.

4. Tegen deze achtergrond is de Europese Raad het eens geworden over het volgende geheel van regelingen, die volledig verenigbaar zijn met het Verdrag, teneinde het Ierse volk gerust te stellen en tegemoet te komen aan zijn bezwaren:
- a) besluit van de staatshoofden en regeringsleiders van de 27 lidstaten van de Europese Unie, in het kader van de Europese Raad bijeen, over de bezwaren van het Ierse volk ten aanzien van het Verdrag van Lissabon (bijlage 1);
 - b) plechtige verklaring over de rechten van de werknemers, sociaal beleid en andere kwesties (bijlage 2).

De Europese Raad heeft tevens akte genomen van de unilaterale verklaring van Ierland (bijlage 3), die zal worden gevoegd bij het Ierse instrument van bekrachtiging van het Verdrag van Lissabon.

5. Aangaande het besluit in bijlage 1 hebben de staatshoofden en regeringsleiders het volgende verklaard:
- i) dit besluit biedt de juridische zekerheid dat de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon geen gevolgen heeft voor bepaalde aangelegenheden die het Ierse volk aanbelangen;
 - ii) dit besluit is inhoudelijk volledig verenigbaar met het Verdrag van Lissabon en vereist geen nieuwe bekrachtiging van dat verdrag;
 - iii) dit besluit is juridisch bindend en wordt van kracht op de datum van inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon;
 - iv) wanneer het volgende toetredingsverdrag wordt gesloten, zullen de bepalingen van dit besluit worden opgenomen in een protocol dat overeenkomstig de respectieve constitutionele voorschriften van hun staten aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie zal worden gehecht;

- v) het protocol wijzigt niets in de betrekkingen tussen de EU en haar lidstaten. Het heeft louter tot doel, de verduidelijkingen die in het besluit zijn opgenomen om tegemoet te komen aan de bezwaren van het Ierse volk, volledige verdragsstatus te geven. De status van dit protocol verschilt niet van vergelijkbare verduidelijkingen in protocollen ten behoeve van andere lidstaten. Het protocol verduidelijkt, maar wijzigt geenszins, de inhoud noch de toepassing van het Verdrag van Lissabon.

Voordracht van de voorzitter van de Commissie

6. De staatshoofden en regeringsleiders zijn het unaniem erover eens geworden dat zij voornemens zijn de heer José Manuel DURÃO BARROSO voor te dragen als voorzitter van de Europese Commissie voor de periode 2009-2014.
7. De minister-president van de Tsjechische Republiek en de minister-president van Zweden, respectievelijk de huidige en de aantredende voorzitter van de Europese Raad, zullen overleg plegen met het Europees Parlement teneinde te bepalen of het Parlement in een positie verkeert waarin het deze voordracht tijdens de plenaire vergadering van juli kan goedkeuren.
8. In het licht van deze besprekingen zal de Raad, in de samenstelling van de staatshoofden en regeringsleiders, op basis van artikel 214, lid 2, eerste alinea, van het EG-Verdrag, zijn besluit betreffende de voordracht van de persoon die hij voornemens is tot voorzitter van de Commissie te benoemen, formeel vaststellen.
9. Het proces met het oog op de voordracht van de andere personen die tot lid van de Commissie zullen worden benoemd, kan pas van start gaan wanneer duidelijkheid bestaat over de rechtsgrond van de voordrachtprocedure.

Overgangmaatregelen betreffende het Europees Parlement

10. De Europese Raad verwijst naar zijn verklaring van december 2008 over de overgangmaatregelen betreffende de samenstelling van het Europees Parlement. De Europese Raad is het erover eens dat deze overgangmaatregelen de in bijlage 4 genoemde elementen zullen bevatten. Zodra de in zijn verklaring van december 2008 opgenomen voorwaarde is vervuld, doet het voorzitterschap het nodige om deze maatregelen uit te voeren.

II. Economische, financiële en sociale situatie

11. De Europese Unie wordt, net als de rest van de wereld, nog steeds geconfronteerd met de gevolgen van de diepste en wijdst om zich heen grijpende recessie van het naoorlogse tijdperk. Het is absoluut noodzakelijk dat de EU voortgaat met het ontwikkelen en uitvoeren van de maatregelen die nodig zijn om de crisis aan te pakken. Daarbij moet worden voortgebouwd op de aanzienlijke resultaten die de afgelopen maanden reeds zijn geboekt overeenkomstig het in december 2008 goedgekeurde Europees economisch herstelplan, dat neerkomt op een begrotingssteun van in totaal ongeveer 5% van het BBP in 2009/2010. Zoals valt op te maken uit het verslag van de Raad waarin de nationale herstelmaatregelen worden beoordeeld (10771/09), dragen de ingrijpende maatregelen die door de regeringen en de centrale banken zijn genomen, bij tot beperking van de negatieve gevolgen van de economische neergang en helpen ze werkgelegenheid te vrijwaren. Met die maatregelen wordt tevens de weg naar een duurzaam economisch herstel geëffend.
12. De Europese Raad verklaart nogmaals zeer te hechten aan gezonde overheidsfinanciën en aan het stabiliteits- en groeipact. Hoe de situatie zich verder zal ontwikkelen, blijft onzeker. De economische en budgettaire prognoses die de Commissie begin mei heeft gepresenteerd, zullen door de Raad (ECOFIN) worden besproken. De Europese Raad herhaalt dat hij vastbesloten is het nodige te doen om werkgelegenheidsschepping en groei te herstellen. Belangrijk is dat de consolidatie in lijn met het economisch herstel verloopt. Er is duidelijk behoefte aan een betrouwbare en geloofwaardige exitstrategie, onder meer door verbetering van het budgettaire kader voor de middellange termijn en door gecoördineerd economisch beleid op middellange termijn.
13. De Europese Raad steunt de aanneming van nieuwe begrotingsmaatregelen in Letland met het oog op een aanzienlijke begrotingsconsolidatie dit jaar en volgend jaar. Hij beklemtoont dat de rigoureuze toepassing van de maatregelen die samen met een geloofwaardige strategie voor de middellange termijn zijn vastgesteld, van het lopende herstelprogramma een succes zal maken. De Europese Raad spreekt zijn krachtige steun uit over het voornemen van de Commissie spoedig over te gaan tot de uitbetaling van de volgende tranche van de communautaire maatregelen ter ondersteuning van de betalingsbalans in het kader van het herstelprogramma.

14. De Europese Raad heeft van gedachten gewisseld over de huidige situatie op de markt voor zuivelproducten. Hij heeft de Commissie verzocht binnen twee maanden de resultaten van een grondige marktstudie voor te leggen, met mogelijke maatregelen om de markt voor zuivelproducten te stabiliseren. De uitkomst van de check-up moet hierbij in aanmerking worden genomen.

Werken aan de herinrichting van de financiële markten

15. Uit het verslag van de Raad over de doeltreffendheid van de financiële steunregelingen (10772/09 + ADD 1) blijkt dat staatsgaranties en herkapitalisaties een cruciale rol hebben gespeeld bij het afwenden van een totale ineenstorting van de financiële sector, en dat zij de bescherming van de belangen van depositohouders ten goede zijn gekomen. Die maatregelen dragen, doordat zij de kredietstroom naar de reële economie gaande helpen houden, ook bij tot het behoud van werkgelegenheid.
16. Hoewel deze gecoördineerde strategie op EU-niveau een effectieve rol heeft gespeeld bij het stabiliseren van de financiële markten, blijven de financiële instellingen in een moeilijk klimaat opereren en verloopt de kredietverlening nog steeds moeizaam. De regeringen moeten dan ook alert blijven ten aanzien van eventuele behoeften aan verdere maatregelen met het oog op herkapitalisatie of sanering van de balansen. De stress-testoperatie die in de hele EU wordt uitgevoerd, zal helpen de veerkracht van het financiële stelsel beter te beoordelen, bijdragen tot het versterken van het vertrouwen op de financiële markten en gecoördineerde beleidsmaatregelen op EU-niveau vergemakkelijken. Alle maatregelen moeten sporen met de beginselen van de interne markt, gelijke concurrentievoorwaarden garanderen en een geloofwaardige exitstrategie behelzen. De Commissie wordt verzocht de maatregelen ter ondersteuning van de financiële sector te blijven monitoren en nadere sturing te verschaffen teneinde de bancaire sector weer vlot te trekken.
17. De financiële crisis heeft duidelijk aangetoond dat de regulering van en het toezicht op financiële instellingen, in de EU en wereldwijd, verbetering behoeven. Het corrigeren van de tekortkomingen die de huidige crisis heeft blootgelegd, zal nieuwe crises helpen voorkomen. Het zal tevens het vertrouwen in het financiële stelsel helpen herstellen, in het bijzonder door depositohouders en consumenten een betere bescherming te bieden, wat het herstel van de Europese economie in de hand zal werken.

18. Er zijn reeds significante vorderingen gemaakt met het verbeteren van het reguleringskader van de EU, meer bepaald door het bereiken van een akkoord ten aanzien van de richtlijn inzake kapitaalvereisten, de verordening inzake kredietwaardigheidsbeoordelaars, en de richtlijn Solvabiliteit II. De Europese Raad vraagt om meer vooruitgang op het stuk van de regulering van de financiële markt, met name wat betreft alternatieve beleggingsfondsen, de rol en de verantwoordelijkheden van bewaarinstellingen en de transparantie en de stabiliteit van de derivatenmarkten. De Europese Raad roept de Commissie en de lidstaten tevens op hun werkzaamheden te bespoedigen en snelle vorderingen te maken met het tegengaan van de procyclische effecten van reguleringsnormen, bijvoorbeeld wat betreft kapitaalvereisten en probleemactiva. Ook verzoekt de Europese Raad de lidstaten om, rekening houdend met de aanbevelingen van de Commissie, snel werk te maken van maatregelen inzake de salariëring van bestuurders en het beloningsstelsel in de financiële sector.

19. Met de mededeling van de Commissie van 27 mei 2009 en de conclusies van de Raad van 9 juni 2009 is de weg uitgestippeld naar een nieuw raamwerk voor het macro- en micro-prudentieel toezicht. De Europese Raad steunt de instelling van een Europees Comité voor systeemrisico's, dat zal worden belast met het opsporen en evalueren van mogelijke bedreigingen voor de financiële stabiliteit en, waar nodig, risicowaarschuwingen zal laten uitgaan en aanbevelingen zal doen om deze risico's het hoofd te bieden, en op de uitvoering ervan zal toezien. De leden van de Algemene Raad van de ECB zullen het voorzitterschap van het Europees Comité voor systeemrisico's verkiezen.

20. De Europese Raad beveelt tevens aan dat een Europees systeem van financiële toezichthouders, bestaande uit drie nieuwe Europese toezichthoudende autoriteiten, wordt opgericht ter verbetering van de kwaliteit en de samenhang van het nationale toezicht, om de supervisie op grensoverschrijdende groepen te verbeteren door de oprichting van colleges van toezicht en de opstelling van één enkel Europees "rulebook" dat toepasselijk is voor alle financiële instellingen van de interne markt. Rekening houdend met de potentiële of voorwaardelijke verplichtingen van de lidstaten, benadrukt de Europese Raad dat beslissingen van de Europese toezichthoudende autoriteiten op generlei wijze afbreuk mogen doen aan de budgettaire verantwoordelijkheid van de lidstaten. Onder deze voorwaarden, en in aanvulling op de Raadsconclusies van 9 juni 2009, komt de Europese Raad overeen dat het Europees systeem van financiële toezichthouders over bindende en evenredige besluitvormingsbevoegdheden moet beschikken met betrekking tot de vraag of de toezichthouders voldoen aan de uit hoofde van het ene "rulebook" en in de desbetreffende communautaire wetgeving aan hen gestelde eisen, en bij een verschil van inzicht tussen de toezichthouders van de lidstaat van ontvangst en de lidstaat van herkomst, ook binnen colleges van toezichthouders, dienen de Europese toezichthoudende autoriteiten ook bevoegd te zijn voor de supervisie op kredietwaardigheidsbeoordelaars. Voorts beklemtoont de Europese Unie dat het belangrijk is dat het nieuwe kader gezonde en concurrerende financiële markten in de EU steunt.
21. De Europese Raad juicht het voornemen van de Commissie toe om uiterlijk in het begin van het najaar van 2009 met wetgevingsvoorstellen te komen teneinde een nieuw EU-toezichtskader tot stand te brengen, dat het evenwicht in de bevoegdheden en de financiële verantwoordelijkheid volledig eerbiedigt en waarbij de Raadsconclusies van 9 juni 2009 ten volle in aanmerking worden genomen. Deze voorstellen moeten snel worden aangenomen opdat het nieuwe kader in de loop van 2010 kan gaan functioneren. De Europese Raad zal tijdens zijn bijeenkomst in oktober 2009 de stand van zaken opmaken en zo nodig een nieuwe richting aangeven.

22. Al even belangrijk is dat er nog meer vorderingen worden gemaakt met de totstandbrenging van een breed grensoverschrijdend raamwerk voor preventie en beheer van financiële crises. De Europese Raad verzoekt de Commissie concrete voorstellen in te dienen met betrekking tot de wijze waarop het Europees systeem van financiële toezichthouders in crisissituaties een belangrijke rol zou kunnen spelen bij de coördinatie onder toezichthouders, met volledige eerbiediging van de bevoegdheden van de nationale autoriteiten voor het vrijwaren van de financiële stabiliteit en voor crisisbeheer met betrekking tot mogelijke budgettaire gevolgen, alsmede met volledige eerbiediging van de bevoegdheden van de centrale banken, in het bijzonder met betrekking tot de verstrekking van noodhulp bij liquiditeitscrises.
23. De Europese Unie zal op mondiaal niveau, en met name in het kader van de G20, het voortouw blijven nemen. Zij roept haar internationale partners op, de in Washington en Londen gedane toezeggingen onverkort na te komen, in het bijzonder wat betreft het verstrekken van extra middelen aan internationale financiële instellingen en het vaart zetten achter de hervorming van het financiële raamwerk en het reguleringskader. De Europese Raad verzoekt de Raad en de Commissie zorg te dragen voor een grondige voorbereiding van een gecoördineerd EU-standpunt in de aanloop naar de G20-top op 24 en 25 september 2009. Voorts dringt hij er bij het voorzitterschap en de Commissie op aan om in hun contacten met internationale partners, ook op het hoogste niveau, de mondiale aanpak van regulering en toezicht systematisch aan de orde te stellen.
24. Wat de middelen van het IMF betreft, hebben de lidstaten reeds verklaard dat zij bereid zijn snel tijdelijke steun te verlenen voor een totaalbedrag van 75 miljard euro. De lidstaten staan in beginsel klaar om hun deel van de verdere financieringsbehoeften - naarmate deze op middellange termijn ontstaan - op zich te nemen overeenkomstig hun proportioneel economisch gewicht zoals dat door hun quota-aandeel wordt weerspiegeld, via de Nieuwe Leningsarrangementen, in het kader van een billijke lastenverdeling op mondiaal niveau, waarbij het noodzakelijke verband tussen bijdrage en vertegenwoordiging wordt onderkend. Teneinde een eerlijk en duurzaam herstel voor iedereen te verzekeren, bevestigt de EU haar toezegging dat zij de ontwikkelingslanden zal ondersteunen bij het verwezenlijken van de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling (MDG's) en zich zal inzetten voor het bereiken van de respectieve doelstellingen van de lidstaten inzake officiële ontwikkelingshulp (ODA).

De inspanningen voor werkgelegenheidsondersteuning opvoeren

25. Bestrijding van werkloosheid blijft een hoge prioriteit. Dit is bij uitstek een actieterrein van de lidstaten, maar er is ook een belangrijke rol weggelegd voor de Europese Unie, die een optimaal gemeenschappelijk kader moet aanreiken om te verzekeren dat de maatregelen worden gecoördineerd, dat zij elkaar over en weer ondersteunen en stroken met de interne-marktbeginselen. Hierbij dienen de sociale bescherming, de sociale cohesie en de rechten van de werknemers in stand te worden gehouden en verder te worden versterkt.

26. Tijdens de informele werkgelegenheidstop van Praag zijn concrete maatregelen besproken om de negatieve gevolgen van de crisis op sociaal en werkgelegenheidsvlak te helpen onder-
vangen. Uit de discussie is gebleken dat drie prioritaire terreinen bijzondere aandacht
behoeven, zowel in de herstelplannen van de lidstaten als in de initiatieven die van de EU
uitgaan: i) werkgelegenheid behouden, nieuwe banen scheppen en de mobiliteit stimuleren;
ii) vaardigheden verbeteren en ze beter op de arbeidsmarktbehoeften afstemmen; iii) de
toegang tot arbeid verbeteren.

27. "Flexizekerheid" is in de huidige situatie een belangrijk middel voor het moderniseren en
flexibeler maken van de arbeidsmarkt. Voorrang moet worden gegeven aan het voorbereiden
van de arbeidsmarkt op toekomstig herstel: een gunstig klimaat creëren voor ondernemer-
schap en werkgelegenheidsschepping, investeren in opleiding, aanpassingsvermogen en
motivering van arbeidskrachten en van Europa een concurrerende, op kennis gebaseerde,
solidaire, innovatieve en milieuefficiënte economie maken. De socialebeschermingsstelsels en
het sociale-integratiebeleid fungeren als automatische economische stabilisatoren en
effectieve mechanismen om de sociale gevolgen van de neergang op te vangen en de mensen
te helpen terug te keren op de arbeidsmarkt. Daarbij moet er ook bijzondere aandacht uitgaan
naar de meest kwetsbaren en naar nieuwe gevaren van uitsluiting.

III. Klimaatverandering en duurzame ontwikkeling

28. De internationale gemeenschap moet nu het engagement aangaan dat nodig is om de opwarming van de aarde onder de 2 °C te houden. Een coherent antwoord op de uitdagingen die de klimaatverandering en de economische en financiële crisis met zich mee brengen, zal nieuwe kansen scheppen en zal het mogelijk maken om over te schakelen naar een veilige en duurzame koolstofarme economie die in staat is groei en nieuwe banen te genereren.
29. De Europese Unie roept alle partijen er eens te meer toe op door samenwerking tijdens de Conferentie van Kopenhagen tot een ambitieus, breed akkoord te komen en vaart te zetten achter de onderhandelingen daarover. De EU is van oordeel dat internationale bijeenkomsten op hoog niveau een belangrijke rol kunnen spelen door schot in de onderhandelingen te brengen en hoopt dat het komende Forum van grote economieën en de G8-bijeenkomsten positief zullen bijdragen aan het proces in het kader van het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering. Om dit mondiale proces uit te bouwen heeft de EU haar bilaterale dialoog met belangrijke internationale partners over klimaatverandering geïntensiveerd, onder meer tijdens recente topbijeenkomsten met Canada, China, Japan, de Republiek Korea, Rusland en de Verenigde Staten.
30. De Europese Unie staat klaar om een leidende rol in dit proces te spelen. Zelf is de EU een ambitieus en juridisch bindend engagement aangegaan om uiterlijk in 2020 haar broeikasgas-emissies met 20% te verminderen ten opzichte van de niveaus van 1990. Mits andere ontwikkelde landen zich tot vergelijkbare emissiereducties verplichten en ontwikkelingslanden een behoorlijke bijdrage leveren die in verhouding staat tot hun verantwoordelijkheden en respectieve capaciteiten, is de Unie zelfs bereid om, in overeenstemming met de conclusies van de Europese Raad van december 2008, haar engagement op te trekken tot 30%. In de Raadsconclusies van maart 2009 wordt nader ingegaan op de inspanningen die de Unie tot 2020 verwacht van de ontwikkelde landen en de ontwikkelingslanden, en vooral van de meest gevorderde onder hen.

31. De Europese Raad onderschrijft de conclusies van de Raad van 9 juni 2009. Van alle landen, op de minst ontwikkelde na, wordt verwacht dat zij bijdragen aan de financiering van de strijd tegen de klimaatverandering in ontwikkelingslanden, op basis van een universele, alomvattende en specifieke verdeelsleutel. Een van de belangrijkste bevindingen van het voorbereidende werk tot dusver in de Raad is dat de omvang van de bijdrage voornamelijk moet afhangen van de financiële draagkracht en de mate van verantwoordelijkheid voor emissies¹. De Europese Unie is zich bewust van de omvang van de benodigde inspanningen en zal een billijk deel van de internationale overheidssteun voor mitigatie- en adaptatiemaatregelen, met name in de minst ontwikkelde landen, voor haar rekening nemen; zij onderstreept evenwel de primaire rol van particuliere financiering. Voor financieringsregelingen moet in de mate van het mogelijke een beroep worden gedaan op bestaande en indien nodig hervormde instrumenten en instellingen. Er moet gezorgd worden voor efficiënte, effectieve en billijke financieringsmechanismen. Dit houdt in dat de ontwikkelingslanden alomvattende strategieën voor kookstofarme ontwikkeling moeten opstellen en dat een integraal systeem moet worden opgezet voor het meten, rapporteren en verifiëren van de mitigatiemaatregelen in die landen.
32. De Europese Raad verwelkomt het voornemen van het aantredende voorzitterschap om in nauwe samenwerking met de Commissie een werkprogramma op te stellen dat voldoende tijd inruimt voor de interne coördinatie en besluitvorming van de EU met het oog op de belangrijke internationale besprekingen ter voorbereiding van de Conferentie van Kopenhagen van december. Hij verzoekt de Commissie zo spoedig mogelijk voorstellen in te dienen, onder meer over de financiering, en is bereid, onder voorbehoud van de ontwikkelingen tijdens de internationale onderhandelingen, op zijn bijeenkomst in oktober over alle financieringsaspecten de passende besluiten te nemen.
33. Duurzame ontwikkeling blijft een fundamentele doelstelling van de Europese Unie, met een economische, een sociale en een ecologische dimensie. De Europese Raad verzoekt de Raad het voortgangsverslag van de Commissie over de uitvoering van de strategie voor duurzame ontwikkeling te bespreken, teneinde zo spoedig mogelijk overeenstemming te bereiken over de maatregelen die bij voorrang moeten worden uitgevoerd.

¹ Dit staat geheel los van de lastenverdeling binnen de EU, die ruim vóór de Conferentie van Kopenhagen zal worden bepaald.

34. De Europese Raad wenst dat vaart wordt gezet achter de besprekingen over de Commissie-mededeling betreffende het Oostzeegebied, opdat er tijdens zijn bijeenkomst in oktober 2009 een strategie voor het Oostzeegebied kan worden goedgekeurd. In dit verband is de Europese Raad ingenomen met het interconnectieplan voor de energiemarkt in het Oostzeegebied, dat hij beschouwt als een belangrijke bijdrage ter versterking van de energiezekerheid van de Unie. Voorts verzoekt hij de Commissie om uiterlijk eind 2010 een EU-strategie voor het Donaugebied te presenteren.
35. Energievoorzieningszekerheid blijft voor de Europese Unie een prioriteit. De Europese Raad stelt met bezorgdheid vast dat zich problemen kunnen voordoen met de gaslevering uit Rusland via Oekraïne. De Europese Raad is ervan overtuigd dat alle partijen zich zullen houden aan hun toezeggingen om te voorkomen dat de toevoer van gas naar de EU en haar lidstaten weer wordt onderbroken. De Raad en de Commissie zullen de situatie nauwlettend blijven volgen en beoordelen en zo nodig aan de Europese Raad verslag uitbrengen. In dit verband is het van groot belang dat de EU met één stem met haar partners blijft spreken, en dat daarbij wordt voortgebouwd op de resultaten die in de energieconferenties in Boedapest, Sofia en Praag zijn bereikt.

Gezien dit alles verheugt de Europese Raad zich over de overeenstemming die de Raad heeft bereikt over de herziene richtlijn olievoorraden en ziet hij uit naar een spoedige presentatie door de Commissie van de richtlijn gasvoorzieningszekerheid, teneinde zo spoedig mogelijk een akkoord te bereiken. In oktober zal de Europese Raad de balans opmaken van de vooruitgang inzake energie-infrastructuren en -interconnecties evenals crisismechanismen, overeenkomstig zijn leidraad van afgelopen maart.

IV. Illegale immigratie

36. Recente gebeurtenissen in Cyprus, Griekenland, Italië en Malta hebben aangetoond dat de inspanningen voor een efficiënte preventie en bestrijding van illegale immigratie aan de zuidelijke zee grenzen van de EU dringend moeten worden opgevoerd om nieuwe menselijke tragedies te voorkomen. Een vastberaden Europese respons op basis van daadkracht, solidariteit en gedeelde verantwoordelijkheid is van essentieel belang, conform het Europees pact inzake immigratie en asiel en de totaalaanpak van migratie. De uitvoering van deze instrumenten moet in hoger tempo verlopen, in het bijzonder wat betreft de samenwerking met de landen van herkomst en doorreis. Alle activiteiten in het westelijk Middellandse Zeegebied en aan de oostelijke en zuidoostelijke grenzen moeten worden voortgezet.
37. Gezien de huidige humanitaire noodsituatie, dienen spoedig concrete maatregelen te worden vastgesteld en uitgevoerd. De Europese Raad dringt aan op de coördinatie van vrijwillige maatregelen voor de interne spreiding van personen die internationale bescherming genieten in de lidstaten die blootstaan aan specifieke en buitensporige druk, en van bijzonder kwetsbare personen. Hij is ingenomen met het voornemen van de Commissie om hierover initiatieven te nemen, te beginnen met een pilootproject voor Malta. Hij roept de Raad en het Europees Parlement op tot een akkoord te komen opdat spoedig het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken kan worden opgericht. De Europese Raad beklemtoont tevens de behoefte aan intensievere, door Frontex gecoördineerde grenstoezichtoperaties, duidelijke regels voor de inzet van gezamenlijke patrouilles en het aan land brengen van geredde personen, en een frequenter gebruik van gezamenlijke terugkeervluchten. In dit verband pleit hij voor een krachtig optreden met het oog op een doeltreffende bestrijding van de georganiseerde misdaad en van criminele netwerken die bij de mensenhandel zijn betrokken.

38. De Europese Raad wijst op de noodzaak van een aanzienlijke versterking van de concrete samenwerking met de voornaamste landen van herkomst en doorreis. Hij verzoekt de Commissie een onderzoek te doen naar concrete samenwerking met derde landen, overeenkomstig eerder door de Raad aangenomen mandaten. De overnameovereenkomsten van de EU moeten doeltreffender worden in het kader van het algemene externe beleid van de EU. Afsluiting van de onderhandelingen over EG-overnameovereenkomsten met belangrijke landen van herkomst en doorreis, zoals Libië en Turkije, is een prioriteit; tot dan moeten de bestaande overeenkomsten naar behoren worden uitgevoerd.
39. De Europese Raad verzoekt de Raad hiermee ten volle rekening te houden bij de opstelling van het nieuwe meerjarenkaderprogramma voor een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht. De Europese Raad verzoekt de Commissie om in de volgende bijeenkomst van de Europese Raad met nieuwe voorstellen te komen, uitgaande van een passende respons op deze problemen.

V. Externe betrekkingen

40. De Europese Raad heeft verklaringen aangenomen over Pakistan en Afghanistan (bijlage 5), over Birma/Myanmar (bijlage 6), over de DVK (bijlage 7) en over Iran (bijlage 8).
41. De Europese Raad verwelkomt de start van het Oostelijk partnerschap. Hij herhaalt dat hij ervan overtuigd is dat het belangrijk is dat verder uitvoering wordt gegeven aan dit initiatief, in zijn bilaterale en multilaterale dimensies, en dat het de EU en de Oostelijke partners wederzijds tot voordeel strekt doordat het helpt de burgers van alle betrokken landen voorspoed en stabiliteit te brengen. Hij roept de Commissie en de aantredende voorzitterschappen op hun werk voort te zetten overeenkomstig de gemeenschappelijke verklaring van de Top van Praag van 7 mei 2009.

42. Het vredesproces in het Midden-Oosten blijft in 2009 voor de EU een topprioriteit. De Europese Raad bekrachtigt de conclusies die de Raad tijdens zijn zitting van 15 juni heeft aangenomen.
43. De Europese Raad bevestigt het strategische belang van trans-Atlantische betrekkingen, zoals is onderstreept op de informele top EU-VS van 5 april 2009 in Praag. De Europese Raad is ingenomen met de gezamenlijke verklaring van 15 juni 2009 betreffende de sluiting van de detentiefaciliteit van Guantánamo Bay, die een nieuwe, krachtige impuls geeft aan de samenwerking inzake terrorismebestrijding op basis van gedeelde waarden, internationaal recht, eerbiediging van de mensenrechten en de rechtsstaat. Voorts begroet de Europese Raad het feit dat de VS hebben voorgesteld de samenwerking op het stuk van energie op te voeren. De Europese Raad ziet tevens uit naar een intensievere samenwerking met de VS op het vlak van klimaatverandering, regionale vraagstukken, economische zaken en ontwikkeling.
-

**BESLUIT VAN DE STAATSHOOFDEN EN REGERINGSLEIDERS VAN DE
27 LIDSTATEN VAN DE EU, IN HET KADER VAN DE EUROPESE RAAD BIJEEN,
OVER DE BEZWAREN VAN HET IERSE VOLK TEN AANZIEN VAN HET VERDRAG
VAN LISSABON**

De staatshoofden en regeringsleiders van de 27 lidstaten van de Europese Unie, wier regeringen het Verdrag van Lissabon hebben ondertekend,

Akte nemend van het resultaat van het Ierse referendum van 12 juni 2008 over het Verdrag van Lissabon en de bezwaren van het Ierse volk zoals die door de Taoiseach zijn verwoord,

Geleid door de wens om in overeenstemming met het Verdrag aan die bezwaren tegemoet te komen,

Gezien de conclusies van de Europese Raad van 11 en 12 december 2008,

Hebben het volgende besluit genomen:

DEEL A

RECHT OP LEVEN, GEZIN EN ONDERWIJS

Geen enkele bepaling van het Verdrag van Lissabon waarbij een juridische status wordt toegekend aan het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, en geen enkele bepaling van dat verdrag op het gebied van vrijheid en recht doet afbreuk aan de reikwijdte of toepasbaarheid van de bescherming van het recht op leven (artikel 40, lid 3, alinea's 1, 2 en 3), de bescherming van het gezin (artikel 41) en de bescherming van de rechten met betrekking tot onderwijs (artikelen 42 en 44, lid 2, alinea's 4 en 5), als vervat in de Ierse grondwet.

DEEL B

FISCALE AANGELEGENHEDEN

Geen bepaling van het Verdrag van Lissabon verandert, op welke wijze en voor welke lidstaat ook, iets aan de reikwijdte of werking van de bevoegdheden van de Europese Unie met betrekking tot belastingen.

DEEL C

VEILIGHEID EN DEFENSIE

Het internationaal optreden van de Unie berust op de beginselen van de democratie, de rechtsstaat, de universaliteit en de ondeelbaarheid van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, de eerbiediging van de menselijke waardigheid, de beginselen van gelijkheid en solidariteit en de naleving van de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties en het internationaal recht.

Het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid van de Unie is een integrerend deel van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid en voorziet de Unie van een operationeel vermogen om buiten het grondgebied van de Unie missies uit te voeren met het oog op vredeshandhaving, conflictpreventie en versterking van de internationale veiligheid overeenkomstig de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties.

Dit laat het veiligheids- en defensiebeleid van iedere lidstaat, ook van Ierland, of de verplichtingen van lidstaten onverlet.

Het Verdrag van Lissabon heeft geen gevolgen voor of doet geen afbreuk aan het traditionele Ierse beleid van militaire neutraliteit.

Het is aan de lidstaten - waaronder Ierland - om, in een geest van solidariteit en zonder afbreuk te doen aan zijn traditionele neutraliteitsbeleid, te bepalen wat de aard van de hulp of bijstand is die zal worden verleend aan een lidstaat die getroffen wordt door een terroristische aanval of op zijn grondgebied gewapenderhand wordt aangevallen.

Ieder besluit tot instelling van een gemeenschappelijke defensie moet met eenparigheid van stemmen van de Europese Raad worden genomen. Het is aan de lidstaten, waaronder Ierland, om overeenkomstig het Verdrag van Lissabon en hun onderscheiden grondwettelijke bepalingen te besluiten of al dan niet een gemeenschappelijke defensie wordt ingesteld.

Niets in dit deel heeft gevolgen voor of doet afbreuk aan het standpunt of het beleid van een andere lidstaat inzake veiligheid en defensie.

Het is ook aan elke lidstaat om overeenkomstig het Verdrag van Lissabon en eventuele interne rechtsvoorschriften te besluiten al dan niet aan de permanente gestructureerde samenwerking of het Europees Defensieagentschap deel te nemen.

Het Verdrag van Lissabon voorziet niet in de oprichting van een Europees leger of dienstplicht in een militaire formatie.

Het Verdrag laat het recht van Ierland of een andere lidstaat om de aard en de omvang van zijn defensie- en veiligheidsuitgaven en de aard van zijn defensievermogens te bepalen, onverlet.

Het is aan Ierland of iedere andere lidstaat om conform eventuele interne rechtsvoorschriften te besluiten om al dan niet aan een militaire operatie deel te nemen.

DEEL D

SLOTBEPALINGEN

Dit besluit wordt van kracht op dezelfde datum als het Verdrag van Lissabon.

**PLECHTIGE VERKLARING OVER DE RECHTEN VAN DE WERKNEMERS, SOCIAAL
BELEID EN ANDERE KWESTIES**

De Europese Raad bevestigt het grote belang dat de Unie hecht aan:

- sociale vooruitgang en de bescherming van de rechten van de werknemers;
- openbare diensten;
- de verantwoordelijkheid van de lidstaten voor het verstrekken van onderwijs en gezondheidszorg;
- de essentiële rol en de ruime discretionaire bevoegdheid van de nationale, regionale en lokale autoriteiten om diensten van algemeen economisch belang te verrichten, te doen verrichten en te organiseren.

De Europese Unie benadrukt zodoende het belang van de naleving van het algemeen kader en de algemene bepalingen van de EU-verdragen.

Teneinde dit te benadrukken, memoreert de Europese Raad dat de verdragen, als gewijzigd door het Verdrag van Lissabon:

- een interne markt tot stand brengen en de duurzame ontwikkeling van Europa ten doel hebben, op basis van een evenwichtige economische groei en van prijsstabiliteit, een sociale markteconomie met een groot concurrentievermogen die gericht is op volledige werkgelegenheid en sociale vooruitgang, en van een hoog niveau van bescherming en verbetering van de kwaliteit van het milieu;
- uiting geven aan de waarden van de Unie;
- de in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie vastgestelde rechten, vrijheden en beginselen erkennen overeenkomstig artikel 6 van het Verdrag betreffende de Europese Unie;

- ertoe strekken sociale uitsluiting en discriminatie te bestrijden, en sociale rechtvaardigheid en bescherming, de gelijkheid van vrouwen en mannen, de solidariteit tussen generaties en de bescherming van de rechten van het kind te bevorderen;
- de Unie verplichten om, bij de bepaling en de uitvoering van haar beleid en optreden, rekening te houden met de eisen in verband met de bevordering van een hoog niveau van werkgelegenheid, de waarborging van een adequate sociale bescherming, de bestrijding van sociale uitsluiting alsmede een hoog niveau van onderwijs, opleiding en bescherming van de volksgezondheid;
- een gedeelte van de Unie omvatten, namelijk de essentiële rol en de ruime discretionaire bevoegdheid van de nationale, regionale en lokale autoriteiten om diensten van algemeen economisch belang te verrichten, te doen verrichten en te organiseren op een manier die zoveel mogelijk in overeenstemming is met de behoeften van de gebruikers;
- op generlei wijze afbreuk doen aan de bevoegdheid van de lidstaten om niet-economische diensten van algemeen belang te verrichten, te doen verrichten en te organiseren;
- bepalen dat de Raad, wanneer deze optreedt op het gebied van de gemeenschappelijke handelspolitiek, met eenparigheid van stemmen moet besluiten bij het onderhandelen over en sluiten van internationale akkoorden betreffende sociale, onderwijs- en gezondheidsdiensten wanneer deze akkoorden de nationale organisatie van die diensten ernstig dreigen te verstoren en afbreuk dreigen te doen aan de verantwoordelijkheid van de lidstaten om die diensten te leveren; en
- stellen dat de Unie de rol van de sociale partners op het niveau van de Europese Unie erkent en bevordert, en hun onderlinge dialoog bevordert, en daarbij rekening houdt met de verschillen tussen de nationale stelsels en de autonomie van de sociale partners in acht neemt.

NATIONALE VERKLARING VAN IERLAND

Ierland bevestigt opnieuw zijn gehechtheid aan de doelstellingen en beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties, dat de verantwoordelijkheid voor de handhaving van de internationale vrede en veiligheid in de eerste plaats aan de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties opdraagt.

Ierland memoreert zijn gehechtheid aan het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de Europese Unie, dat bij verscheidene gelegenheden door het Ierse volk bij referendum is goedgekeurd.

Ierland bevestigt dat zijn deelname aan het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de Europese Unie zijn traditioneel beleid van militaire neutraliteit onverlet laat. Het Verdrag betreffende de Europese Unie stelt duidelijk dat het veiligheids- en defensiebeleid van de Unie het specifieke karakter van het veiligheids- en defensiebeleid van bepaalde lidstaten onverlet laat.

Overeenkomstig zijn traditioneel beleid van militaire neutraliteit is Ierland niet gebonden door verbintenissen inzake wederzijdse defensie. Het Verdrag betreffende de Europese Unie bepaalt dat ieder besluit van de Unie tot instelling van een gemeenschappelijke defensie met eenparigheid van stemmen van de lidstaten wordt genomen en overeenkomstig hun onderscheiden grondwettelijke bepalingen wordt aangenomen. De Ierse grondwet schrijft voor dat er een referendum wordt gehouden over de aanneming van een dergelijk, op Ierland van toepassing zijnd besluit en aan dat voorschrift zal niet worden getornd mocht Ierland het Verdrag van Lissabon ratificeren.

Ierland herhaalt dat het achter het ideaal van vrede en vriendschappelijke samenwerking tussen naties staat, en ook achter het beginsel dat internationale geschillen op vreedzame wijze moeten worden opgelost. Het bevestigt dat het zich krachtig inzet voor het voorkomen en oplossen van conflicten en voor vredeshandhaving, en wijst in dit verband op de staat van dienst van de Ieren, zowel burgers als militairen.

Ierland herhaalt dat voor de deelname van contingenten van de Ierse strijdkrachten aan overzeese operaties, met inbegrip van operaties in het kader van het Europees gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid, aan de volgende voorwaarden moet worden voldaan: a) de Veiligheidsraad of de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties moet de operatie toestaan, b) de Ierse regering moet ermee akkoord gaan en c) de Dáil Éireann moet de operatie goedkeuren, overeenkomstig de Ierse wet.

Ierland constateert dat het op geen enkele wijze verplicht is deel te nemen aan permanente gestructureerde samenwerking, zoals bedoeld in het Verdrag betreffende de Europese Unie. Ieder besluit dat Ierland in staat stelt deel te nemen, zal overeenkomstig de Ierse wet moeten worden goedgekeurd door de Dáil Éireann.

Ook tekent Ierland aan dat het op geen enkele wijze verplicht is deel te nemen aan het Europese Defensieagentschap, of aan specifieke projecten of programma's die onder auspiciën van dat agentschap worden opgezet. Ieder besluit om aan zulke projecten of programma's deel te nemen, valt onder de nationale besluitvorming en de goedkeuring van de Dáil Éireann overeenkomstig de Ierse wet. Ierland verklaart dat het alleen zal deelnemen aan projecten en programma's die bijdragen aan het versterken van de vermogens die nodig zijn voor deelname aan VN-missies voor vredeshandhaving, conflictpreventie en versterking van de internationale veiligheid overeenkomstig de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties.

De inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon heeft geen gevolgen voor de in deze verklaring omschreven situatie. Indien Ierland het Verdrag van Lissabon bekrachtigt, zal deze verklaring aan de akte van bekrachtiging van Ierland worden gehecht.

Overgangsmaatregelen die moeten worden genomen met betrekking tot de samenstelling en het aantal leden van het Europees Parlement

- a) De volgende 18 zetels worden toegevoegd aan de 736 zetels die op grond van de verkiezingen voor het EP in juni zijn toegewezen:

Bulgarije	1	Nederland	1
Spanje	4	Oostenrijk	2
Frankrijk	2	Polen	1
Italië	1	Slovenië	1
Letland	1	Zweden	2
Malta	1	Verenigd Koninkrijk	1.

- b) Voor het toewijzen van deze bijkomende zetels zullen de betrokken lidstaten personen voordragen overeenkomstig hun nationaal recht en op voorwaarde dat deze personen in rechtstreekse algemene verkiezingen zijn verkozen, hetzij meer bepaald in een ad hoc georganiseerde verkiezing, hetzij onder verwijzing naar de resultaten van de verkiezingen voor het Europees Parlement van juni 2009, hetzij door voordracht, door het nationaal parlement uit zijn midden, van het vereiste aantal leden.¹

¹ In dat geval geldt het voorschrift betreffende het cumulatieverbod, dat is opgenomen in de Akte betreffende de verkiezing van de vertegenwoordigers in het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen.

VERKLARING OVER PAKISTAN EN AFGHANISTAN

De Europese Unie hecht groot belang aan stabiliteit en veiligheid in Afghanistan en Pakistan en in de ruimere regio. Zowel Afghanistan als Pakistan wordt met complexe en urgente problemen geconfronteerd. De EU bevestigt opnieuw haar specifieke banden met de twee landen afzonderlijk, maar wijst er tegelijk op dat sommige van deze problemen nauw met elkaar verband houden en alleen kunnen worden opgelost indien degenen die een inbreng hebben in de stabiliteit, veiligheid en ontwikkeling van de regio samenwerken. De EU verwelkomt de intensivering van de dialoog tussen de regeringen van Afghanistan en Pakistan, waarvan zij steeds een pleitbezorger is geweest, en spoort hen aan de recente toenaderingsinitiatieven uit te bouwen.

Pakistan

De Europese Unie is verheugd over het welslagen van de onlangs gehouden top tussen de EU en Pakistan, die een stap naar de ontwikkeling van een strategische dialoog markeert. De EU en Pakistan willen zich in de eerste plaats inzetten voor de strijd tegen het terrorisme en de bestrijding van radicalisering. De EU onderkent dat Pakistan grote vorderingen heeft gemaakt met de transitie naar democratisch burgerlijk bestuur en zij blijft steun verlenen aan de institutionele opbouw, opdat de democratische structuren in Pakistan verder kunnen worden versterkt en uitgebreid. De Europese Commissie heeft 72 miljoen euro aan humanitaire hulp toegezegd, alsmede 50 miljoen euro voor herstel en wederopbouw, waarmee zij voor de hulp aan ontheemden in Pakistan in het totaal voor meer dan 120 miljoen euro aan steun ter beschikking stelt.

De EU en de regering van Pakistan zullen zich thans toeleggen op de follow-up van hun top. De Europese Raad benadrukt in dit verband het belang van duurzame economische ontwikkeling voor verdere vooruitgang in Pakistan en van een significante uitbreiding van de handelsbetrekkingen tussen de EU en Pakistan, onder meer op lange termijn via een eventuele vrijhandels overeenkomst. De EU zal de specifieke handelsdialoog uitbreiden, om nieuwe vorderingen mogelijk te maken. De EU zal de inspanningen ter bevordering van de liberalisering van de handel in Zuid-Azië blijven steunen en zal Pakistan aanmoedigen de intraregionale handel, met name met India en Afghanistan, te faciliteren.

De EU verwelkomt de beslissing van Pakistan om de terrorismebestrijding op te voeren, en beseft welke offers de bevolking en de strijdkrachten van Pakistan brengen, met name in het kader van de operaties die thans plaatsvinden in de Noordwestelijke Grensprovincie. De Europese Unie is ervan overtuigd dat een succesvol resultaat de democratisch verkozen regering ten zeerste zal sterken bij de verwezenlijking van haar politieke en ontwikkelingsdoelstellingen. De EU onderstreept het belang van een onmiddellijk humanitair optreden als reactie op de crisis in de Swat-vallei en staat klaar om verdere steun te verlenen, zodat ontheemden naar huis kunnen terugkeren. De EU zal de regering van Pakistan bijstaan bij de uitvoering van een integraal plan voor herstel en wederopbouw in de regio.

Afghanistan

De EU bevestigt dat zij Afghanistan ook op de lange termijn zal blijven steunen op de weg naar veiligheid, stabiliteit en voorspoed, maar beklemtoont dat de primaire verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van het land bij de Afghaanse autoriteiten berust.

Aangezien de eerste verkiezingen onder Afghaanse leiding in moeilijke omstandigheden zullen plaatsvinden, hecht de EU het grootste belang aan geloofwaardige, inclusieve en veilige presidents- en provinciale verkiezingen in Afghanistan die aan internationale normen beantwoorden. Aldus zou de steun van de Afghaanse bevolking voor haar instellingen worden vergroot. Het is met name van belang dat de staat zich onpartijdig en integer opstelt, om te waarborgen dat geen enkele kandidaat op oneerlijke wijze wordt benadeeld. Politieke legitimiteit is cruciaal voor verdere vooruitgang in Afghanistan. Voor de Afghaanse politici is een belangrijke rol weggelegd: zij moeten aansluiting vinden bij de kiezers en de Afghanen ertoe bewegen, door deel te nemen aan de verkiezingen in augustus, gebruik te maken van hun recht om zelf hun leiders te kiezen. De EU roept de kandidaten tevens op de campagneperiode aan te grijpen om hun beleidsplannen te ontvouwen, teneinde de bevolking te informeren en bij het politieke proces te betrekken. In het kader van de internationale inspanningen zal de EU de verkiezingen vastbesloten blijven steunen en zal ze een team van internationale waarnemers naar Afghanistan sturen.

De EU zet zich onverminderd in voor de bevordering van de rechtsstaat en goed bestuur in Afghanistan en dringt er bij de regering van Afghanistan op aan de hoogste prioriteit te geven aan het verwezenlijken van duidelijke vorderingen op dit gebied, met name op subnationaal niveau. Vermogensopbouw en meer eigen verantwoordelijkheid voor de Afghanen, op het niveau van de politie en in de civiele sectoren, blijven centraal staan in het engagement van de EU in Afghanistan. Een belangrijke bijdrage aan de actieve inzet van de EU in Afghanistan wordt in dit verband geleverd door de EU-politiemissie EUPOL Afghanistan, waarvan het huidige mandaat voorziet in de inzet van maximaal 400 man personeel van diverse nationaliteiten ten behoeve van monitoring, begeleiding, adviesverstrekking en opleiding op politieel gebied en op het gebied van de rechtsstaat in ruimere zin. De Europese Raad onderstreept het belang van de verwachte inzet van het Europees Gendarmeriekorps in Afghanistan, in het kader van de NTM-A, bij wijze van aanvullend initiatief voor de opbouw van het politievermogen. De EU zal, zoals toegezegd in maart, bezien wat zij vanuit strategisch en praktisch oogpunt kan doen voor de opbouw van het Afghaanse vermogen om aan de rechtsstaat gestalte te geven en de regering van Afghanistan bij te staan om de eerbiediging van de mensenrechten en de governance in het land te versterken.

De EU beklemtoont dat het Afghanistan Compact en de Afghaanse nationale ontwikkelingsstrategie (Afghan National Development Strategy - ANDS) het juiste raamwerk blijven voor de politieke, sociale en economische ontwikkeling van het land, waarin de Bijstandsmissie van de Verenigde Naties in Afghanistan (Unama) de rol van centrale coördinator vervult voor de inspanningen van de internationale gemeenschap. Tegen die achtergrond zal de EU, als belangrijke partner voor wederopbouw en ontwikkeling, haar inzet voor Afghanistan uitbreiden en consolideren via initiatieven van de Europese Commissie en de lidstaten.

VERKLARING OVER BIRMA/MYANMAR

De Europese Unie vraagt om de onmiddellijke en onvoorwaardelijke vrijlating van Aung San Suu Kyi, die zich onverdroten heeft ingezet voor de universele waarden van vrijheid en democratie. Indien zij niet samen met alle ander politieke gevangenen wordt vrijgelaten, zal de geloofwaardigheid van de verkiezingen in 2010 verder worden ondermijnd. De EU zal met aanvullende gerichte maatregelen reageren. Wij dringen er bij Birma/Myanmar op aan een begin te maken met een daadwerkelijke overgang naar democratie, die vrede en voorspoed voor zijn bevolking brengt.

In dit verband neemt de Europese Raad met genoeg kennis van de duidelijke roep uit de buurlanden naar een vrij, eerlijk en inclusief politiek proces. Bovendien betuigt de EU nogmaals haar vastberaden steun voor de bemiddelingsopdracht van de VN, en is zij ingenomen met de persoonlijke inzet van de secretaris-generaal van de VN, Ban Ki Moon, waaronder zijn vroegtijdig bezoek aan Birma/Myanmar.

VERKLARING OVER DE DEMOCRATISCHE VOLKSREPUBLIC KOREA (DVK)

De Europese Raad veroordeelt met kracht de recentste door de DVK uitgevoerde proeven met kernwapens en lanceringen met behulp van ballistische rakettechnologie. Deze schendingen van resoluties van de Veiligheidsraad vormen een grote bedreiging voor de vrede en de stabiliteit op het Koreaanse schiereiland, en voor de regionale en internationale veiligheid.

In dit verband juicht de Europese Raad toe dat de VN-Veiligheidsraad unaniem Resolutie 1874 heeft aangenomen, waardoor de internationale sancties jegens het leiderschap van de DVK worden versterkt.

De Europese Raad verzoekt de Raad en de Europese Commissie aan deze resolutie onverwijld en krachtdadig invulling te geven, teneinde de beperkende maatregelen jegens de Noord-Koreaanse leiders en met hen verbonden entiteiten te versterken. De Europese Raad beklemtoont het belang van een snelle, doeltreffende uitvoering van al deze maatregelen, waaronder die met het oog op inspectie van vracht die bestemd is voor de DVK of die dat land verlaat.

De Europese Raad roept de DVK op zich te onthouden van schendingen van de resoluties ter zake van de VN-Veiligheidsraad, deze uit te voeren en de weg van dialoog en samenwerking in te slaan, mede door de snelle hervatting van het zespactijvenoverleg.

VERKLARING OVER IRAN

De Europese Raad onderschrijft de conclusies van de Raad van 15 juni. Hij benadrukt dat het resultaat van de verkiezingen in Iran de aspiraties en de keuzes van de Iraanse bevolking moet weerspiegelen. De Europese Raad herhaalt dat vragen over het verloop van de verkiezingen aangelegenheden zijn die door de Iraanse autoriteiten moeten worden onderzocht.

De Europese Unie kijkt met ernstige bezorgdheid naar de reactie op de protesten in heel Iran. Zij veroordeelt krachtig het gebruik van geweld tegen betogers, waarbij reeds doden zijn gevallen. De Europese Raad verzoekt de Iraanse autoriteiten met klem erop toe te zien dat alle Iraniërs het recht krijgen bijeen te komen en op vreedzame wijze hun mening te uiten. De autoriteiten dienen af te zien van het gebruik van geweld tegen vreedzame betogingen. De Europese Raad veroordeelt het hardhandige optreden tegen journalisten, mediakanalen, communicatievoorzieningen en betogers, hetgeen in contrast staat tot de vrij open en bemoedigende periode in de aanloop naar de verkiezingen.

De Europese Raad benadrukt ook hoe belangrijk het is dat Iran met de internationale gemeenschap in overleg treedt met betrekking tot alle punten van zorg, met name over de kwestie van het Iraanse nucleaire programma, in een geest van wederzijds respect en met volledige inaanmerkingneming van de internationale verplichtingen van het land.

Aan de Europese Raad voorgelegde referentiedocumenten

- Verslag over de doeltreffendheid van de financiële steunregelingen, aangenomen door de Raad op 9 juni 2009 (10772/09 + ADD 1)
- Verslag over het Europees economisch herstelplan, aangenomen door de Raad op 9 juni 2009 (10771/09)
- Conclusies over internationale financiering voor klimaatmaatregelen, aangenomen door de Raad op 9 juni 2009 (10827/09)
- Conclusies over versterking van het financieel toezicht in de EU, aangenomen door de Raad op 9 juni 2009 (10862/09)
- Conclusies over het vredesproces in het Midden-Oosten, aangenomen door de Raad op 15 juni 2009 (11046/09)
- Verslag van het voorzitterschap over het EVDB (10748/09)
- Conclusies over "Europees geweten en totalitarisme", aangenomen door de Raad op 15 juni 2009 (10710/1/09 REV 1)